

Huvudman

STRÄNGNÄS KOMMUN
kommun@strangnas.se

Beslut

Datum 2026-01-30
Dnr SI 2025:10199
Sida **1 (10)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vasaskolan F-3 i Strängnäs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun att senast den **30 april 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande anmälan till rektorn om utredning av behov av särskilt stöd samt anmälan till rektorn om kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Strängnäs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Strängnäs kommun ska vidta följande åtgärder

Anmälan till rektorn om utredning av behov av särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 2 mars 2026 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav gällande anmälan till rektorn om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § första stycket och 3 kap. 7 §§ skollagen)

2. Se till att alla elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas anmäls till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 30 januari 2026 till och med den 22 april 2026 och vilket datum som anmälan gjorts för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Anmälan till rektorn om kränkande behandling

3. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 2 mars 2026 klargöra för all skolpersonal skyldigheten att vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § första stycket samt 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

4. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som gjorts under perioden den 30 januari 2026 till och med den 22 april 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser utredning om elevs behov av särskilt stöd, åtgärdsprogram, personals agerande mot kränkande behandling och huvudmannens utredning av kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:10199) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Vasaskolan i Strängnäs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vasaskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd och om åtgärdande arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 2 och 3 december 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat dokumentation av elevernas kunskapsresultat, åtgärdsprogram, beslut om att inte utarbeta

eller att avsluta åtgärdsprogram, beslut om anpassad studiegång samt anmälningar och utredningar av uppgifter om kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan till rektorn om utredning av behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens dokumentgranskning och av intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att det finns ett flertal elever som inte är anmälda för utredning av behov av särskilt stöd, trots att skolpersonal under innevarande och föregående läsår befarat att eleverna trots extra anpassningar inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. På fråga från utredaren uppger rektorn, elevhälsans representanter och lärare att elever som, trots extra anpassningar, befaras inte uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas inte alltid anmäls till rektorn. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att exempel på orsaker till att anmälan inte görs eller drar ut på tiden är att lärare och speciallärare har olika uppfattningar om huruvida eleven ska anmälas för utredning om särskilt stöd eller om extra anpassningar ska fortsätta, att lärare har ombetts vänta med anmälan, att lärare har en hög arbetsbelastning som fördröjer anmälan och att det tidigare har funnits problem kring organiseringen av stödprocessen på skolenheten. Av samtliga intervjuer framgår dock att organiseringen av stödprocessen fungerar bättre innevarande termin och att fler elever nu har anmälts för utredning om behov av särskilt stöd än tidigare. Lärare och representanter för elevhälsan beskriver att samverkan mellan lärare och elevhälsans representanter har utvecklats så att en kontinuerlig dialog om enskilda elevers behov sker. Av samtliga intervjuer framgår även att elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation anmäls och utreds skyndsamt.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap. 34 a § första stycket skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § första stycket skollagen)

I förarbetena till skollagen uttalas att det inte är möjligt att ange någon tidsgräns för hur länge stöd bör ges i den ordinarie undervisningen innan en anmälan till rektorn ska göras. Tidpunkten för detta måste avgöras i varje enskilt fall. Om en elev efter en tids stöd fortfarande inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås är det viktigt att stödinsatserna intensifieras och anpassas ytterligare utifrån elevens behov. Om stödet trots detta inte är tillräckligt bör frågan om elevens behov av särskilt stöd anmälas till rektorn. Det finns dock fall där särskilt stöd kan behöva sättas in relativt omgående, exempelvis om det stöd som ges inom ramen för den ordinarie undervisningen inte är tillräckligt för att en elev ska lära sig läsa. Det kan också finnas situationer där läraren omedelbart kan bedöma att det stöd som kan tillhandahållas i den ordinarie undervisningen inte kommer att vara tillräckligt. (prop. 2013/14:160 s. 24)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete vad gäller att anmäla till rektorn i de fall det kan befaras att elever inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Tillsynen visar att det finns elever som befaras inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, men som inte anmälts för utredning av behov av särskilt stöd. Att anmälningar inte alltid görs riskerar att leda till att elevers eventuella behov av särskilt stöd inte utreds och tillgodoses.

Anmälan till rektorn om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framgår att personal som får kännedom om att en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten inte alltid anmäler detta till rektorn. Bland annat framkommer av intervjuer med representanter för elevhälsan att det finns personal som inte vet hur de ska anmäla, inte har tillgång till datorer för att göra anmälan eller inte gör en anmälan då det blir en ytterligare börda utöver befintliga arbetsuppgifter. Av intervju med rektorn framgår att personalen på skolan upprepade gånger har diskuterat vikten av att anmäla och att rektorn anser att möjligheter finns att göra en anmälan, men att det förekommer att en av personal uppmärksammas kränkning inte anmäls. Vidare framgår av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan att ansvarsförhållandet mellan lärare och övrig personal när det gäller att anmäla kränkningar blir oklart eftersom personal på skolgården inte alltid anmäler kränkande behandling. Då måste istället läraren i efterhand göra en anmälan. Det framgår även av samtliga intervjuer att det har förts samtal på skolenheten om vikten av att göra en anmälan om kränkande behandling, men att ytterligare kompetenshöjande insatser kan behöva göras då det finns personal som är osäkra på vad de ska anmäla samt hur de ska göra det.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap. 34 a § första stycket skollagen)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i sjätte kapitlet, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de angivna kränkningarna och i förekommande fall

vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § första stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att alla som arbetar på skolenheten anmäler till rektorn när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Av tillsynen framgår att skolpersonal inte alltid gör en sådan anmälan när de får kännedom om att en elev anser sig utsatt för kränkande behandling.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Strängnäs kommuns verksamhet vid Vasaskolan F-3 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan till rektorn om utredning av behov av särskilt stöd samt anmälan till rektorn om kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Utredning av elevs behov av särskilt stöd samt åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av granskad dokumentation samt av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter framgår att det startas en utredning om särskilt stöd för varje inkommen anmälan. Av samtliga intervjuer framgår vidare att samråd sker med elevhälsan när en elevs behov av särskilt stöd utreds.

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket tagit del av 16 åtgärdsprogram för 16 olika elever innefattande enstaka beslut om anpassad studiegång. Utöver de granskade åtgärdsprogrammen har Skolinspektionen även tagit del av ett beslut om att avsluta åtgärdsprogram samt tre beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Av samtliga granskade åtgärdsprogram, beslut om att avsluta åtgärdsprogram samt beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram, framgår att eleven och elevens vårdnadshavare underrättats om beslutet och att vårdnadshavarna varit delaktiga i utredningen samt medverkat i upprättandet av respektive åtgärdsprogram.

Detta bekräftas i intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan. I samtliga beslut finns en överklagandehänvisning och beskrivning av hur ett överklagande går till. Vidare framgår i samtliga granskade åtgärdsprogram elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses, när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för uppföljning respektive utvärdering.

Av dokumentstudier samt av intervjuer med elevhälsans representanter och rektorn framgår vidare att rektorn fattar beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår även att eleverna får särskilt stöd i enlighet med beslutade åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen

(anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Agerande och utredning vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever framgår att deras lärare alltid säger till när de ser eller hör något som kan vara en kränkning, men att det finns personal som inte säger till vid småbråk på raster. Ifall bråk uppstår på fotbollsplanen finns det rastvakter där som agerar för att avbryta bråket genom att först säga till och, om det inte hjälper, sära på eleverna som bråkar. Vidare framgår av elevintervju att vid innebandyplanen blev det bråk för ett par veckor sedan och då fanns det inte någon vuxen ute i närheten, men eleverna pratade efteråt om händelsen med läraren i klassrummet. Eleverna säger att de vuxna borde säga till mer, men att det har blivit bättre på senare tid och att de vuxna säger till mer nu än tidigare. Eleverna uppger dock att det inte alltid finns personal vid varje plats på skolgården där något skulle kunna hända.

Av intervju med lärare framgår att majoriteten av all personal agerar då de bevittnar en kränkning. Enligt lärarna är det många vuxna ute på rasterna och de är fördelade till olika platser vilket gör att det finns förutsättningar att upptäcka förekomst av kränkande behandling. En lärare uppger dock att det förekommer att elever kommer och berättar för hen att något har hänt på rasten men att de vuxna som varit närvarande på rasten inte agerat.

Av intervju med elevhälsan framgår att de anser att det är svårt att svara på vad som upptäcks och inte upptäcks när det gäller kränkande behandling. Ett par av de intervjuade beskriver att de får signaler i form av att elever kontaktat dem på grund av incidenter under raster, och att eleverna då uttryckt att de vuxna inte har lyssnat eller brytt sig om att hjälpa eleverna.

Av intervju med rektorn framgår att lärare och annan personal som är rastvärdar har bestämda platser på skolgården, att de observerar när något händer samt att eleverna också kan komma och säga till en vuxen om något hänt som personalen inte har sett. Rektorn uppger att det finns mycket

personal ute på skolgården och att personal alltid agerar när de uppmärksammar att något hänt. När utredaren beskriver att tidigare intervjuer gett vissa indikationer på att kränkningar inte alltid upptäcks samt att elever berättat för sin klasslärare att personal ute på rasten inte agerar svarar rektorn att personalen ska agera när de uppmärksammar en kränkning och att det inte ska vara så att eleverna inte blir lyssnade på.

Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår vidare att biträdande rektorn på delegation av huvudmannen, tillsammans med den personal som gjort anmälan, utreder inkomna ärenden rörande kränkande behandling. Huvudmannen tar del av både anmälan och utredning av kränkande behandling direkt genom det digitala dokumentationssystemet. Rektorn och elevhälsan analyserar inkomna ärenden rörande kränkande behandling och tar vid behov fram åtgärder utifrån detta. Skolinspektionen har tagit del av de fem senaste anmälningarna om kränkande behandling med tillhörande utredningar, av vilka framgår att samtliga anmälningar är utredda av biträdande rektorn och har skett i närtid till att anmälan gjordes.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i sjätte kapitlet, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de angivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Av läroplanen för bland annat grundskolan framgår att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (Lgr 22, 2.1 Normer och värden)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Strängnäs kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller personals agerande vid kränkande behandling eller huvudmannens ansvar att utreda ärenden om kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet vill Skolinspektionen dock framhålla vikten av att skolenhetens arbete organiseras på ett sätt som främjar att kränkande behandling uppmärksammas av skolpersonal.

X Kajsa Holmqvist Risto

Beslutsfattare

Signerat av: Kajsa Holmqvist Risto

X Mats Pellbring

Föredragande

Signerat av: Mats Pellbring

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Anders Berggren och Hans Granath medverkat.